

SKITNJE ARKTIKOM - PUTOPIS S EKSPEDICIJE »HRVATSKA ČIGRA« (drugi dio)

Srećko TRAJBAR¹

PROBOJ KROZ LED MELVILLOVA ZALJEVA

Kraulshavn, sredina srpnja 1996.

Do najsjevernijega većega grada Grenlanda, Upernavika, uspjeli smo doploviti bez sukoba sa zaleđenim morem, reklo bi se: kao u snu. Sada smo na putu prema posljednjem selu na 74°N zapadnog Grenlanda; Kraushavnu ili Nussaqqu na eskimskom jeziku. Sjevernije na Grenlandu se nalaze jedino avionske baze Thule

u američkom vlasništvu i Dundas u danskom vlasništvu, ali nema stalnog eskimskog stanovništva. Plovimo i dalje bez problema; mir i tišinu kvari jedino naš brundavi dizel-motor broda. Leda ima sve više posvuda oko nas, ali nema problema s plovidbom jer su to sitni komadići santi koje su se nedavno raspale. U drugom dijelu dana približili smo se poluotoku na kojem se u zatvorenoj uvali skriva Kraulshavn. Neno je u »bačvi« na jarbolu, vozimo oprezno i zaobilazimo gusta polja ledenih santi.

Sl. 1. Prolazak broda kraj ledenog otoka u Melvillovu zaljevu

¹Apsolvent geografije na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu u Zagrebu i sudionik ekspedicije »Hrvatska čigra«

Poslije ponoći ušli smo vrlo oprezno u uvalu Kraulshavn. Prvi puta uočavamo zaledeno more i led nastao od morske vode tzv. PACK ICE, riječ koja će nas ubuduće pratiti toliko često da smo je mrzili izgovarati. Mjestašce Kraulshavn sa svojih dvadesetak kućica ne djeluje nimalo veselo. Krajolik je beskrajno prazan, pretežno sivo-smeđ, nema zelenila nigdje kamo pogled seže. Sidrimo na sredini uvale. Prošla je ponoć, ali jarki dan stanovnicima mjestašca prikazuje novu atrakciju. Uskoro imamo posjet mladeg Eskima koji tako brzo i spretno vozi slalom plastičnim čamcem između santi leda da smo začudeno gledali i čekali prasak sudara s ledom. Svojim akrobacijskim manevrom izbjegao je sve kobne komade leda i mirno prišao uz bok broda te nas nešto pitao, po običaju nerazumljivo. U drugom pokušaju lošim engleskim uspjeli smo shvatiti da se zove Thomas; te posljednju riječ: alkohol. Shvatili smo da Eskimima ipak nismo predmet naročitog čuđenja, već više neki brod koji bi mogao imati alkohola, a to je ovdje jedino zanimljivo. Pozvali smo Thomasa na brod i dali mu čašu viskija; znamo da to na Grenlandu vrijedi više od ikakvih drugih vrijednosti. Simpatično je poslije druge čaše zaključio da nismo Danci, ali nema veze kad ionako imamo viskija. Pitali smo internacionalne riječi: telefon, faks, nafta, pokazujući prstom na veliku crvenu kuću na obali; Eskim Thomas klimao je čudnim pokretima i dalje gledajući bocu viskija. Zaključili smo da valjda ima nešto od onoga što smo pitali. Natočio sam mu posljednju kap za put, pa smo svi otišli na spavanje. Sljedeći dan probudio sam se uz smrad smeća i crkotina koji je prodirao izvana. Podsjetilo me u trenu da smo u posljednjoj civilizaciji na Grenlandu, mjesto koje je bliže Sjevernom polu negoli Zagreb npr. Moskvi ili Kairu. Cijela posada odlučila je otići u grupni posjet ovom »mirisnom« mjestu. Susret s ljestvama masnim

od tuljanova loja kojima smo se morali uzverati na visoki mol, prihvatili smo kao nužno zlo i popeli se s »knedlom« u grlu. Moja dužnost kamermana u jednom trenutku našla se u neugodnoj situaciji; snimao sam naime, neobične humke iz kojih su letjeli rojevi muha; približio sam se preblizu te jedva zadržao dah u groznom smradu uginulih tuljana koji se izuzetno jako širio okolinom tih humaka. Drago je sa smijehom gledao kako trčim nizbrdo blatnjavim putom, držeći veliku, profesionalnu kameru jednom rukom, a drugu ruku držim na ustima. Snimanje »slikovitoga« mjesta završio sam snimkom mladih huskeya kako se blatni valjaju po hrpama smeća i rastežu tuljana. Velika crvena kuća na obali doista je predstavljala market, ali i gotovo cijelu administraciju ovoga mjesta. Jedina Eskimka koja je govorila još danski i engleski bila je i jedina osoba u mjestu s kojom smo mogli normalno komunicirati. Žena je po zanimanju medicinska sestra, a ovdje je na stažnom radu dvije godine. Osim što se brine o liječenju stanovnika, radi na pošti te sređuje svu administraciju mjesta. Mi smo po posljednji puta prije civilizacije s telefonom na kanadskom Arktiku, odlučili svi zvati doma i pozdraviti svoje prije odlaska u »led« kako smo zvali put pred nama. Razgovor sa Zagrebom i mojima protekao je u objašnjavanju da je sve u najboljem redu s nama te da se sada barem mjesec dana nećemo moći čuti, osim ako uspije preko radio-amatera na kanalima dugog vala. Nakon snimanja kamerom, telefonskih razgovora te nabavke posljednje zalihe benzina vratili smo se na brod i napokon se osjećali čisto. Mjesto nije očaralo, baš naprotiv; ali izazov te »posljednje civilizacije« ili »Štalushavna«, kako sam ga preimenovao iz Kraulshavna; natjerao me ponovo da odem u obilazak fotografirati mjesto, ljude, i sav taj nestvarni kraj. Jedini način da nešto saznam o mjestu bio je da odem u recimo »poštu« te tamo razgovaram s

»medicinskom sestrom & sve ostalo«. Bepa, kako sam je nazvao jer nisam mogao izgovoriti ni zapamtiti njeno ime koje je bilo neka mješavina danskog i eskimskog, podsjećala me na lik iz Alana Forda. Ispočetka mi je priča o mjestu bila zabavna. Bepa okružena znatizeljnim Eskimima priča: »Ljudi ovdje smeće bacaju kroz prozor te im higijenske navike nisu na nama poznatoj visini, zato su mene poslali iz Gothaaba da ljude podučim o higijenskim navikama; da se smeće baca u najlon vreće te ih se odveze daleko od mjesta i baci na neko mjesto koje predvidimo za odlagalište. Ljudima su podijeljene vreće i odlučili su barem za probu bacati smeće u vreće. Problem je što su oni smeće bacali na obalu misleći da će ga morska struja odnijeti, ali su ovdje struje preslabe, a plima prevelika, tako da im je smeće odnijela gotovo pred kuće, gdje se opet rasipalo i nikakva korist od vreća«. Onda dolazi onaj manje zabavni dio Bepine priče. »Ljudi ovdje, osim što nemaju higijenskih navika, masovno boluju od TBC-a, pa se provodi akcija liječenja oboljelih. Više od 50% je oboljelih, ali je već nešto bolje jer se zdravstvena akcija djelotvorno provodi«. Ima li još išta?, pitao sam se ironično. Oprostio sam se od Bepa i pitao je može li se gdje kupiti tuljanove kože, a ona mi je pokazala maloga Eskima kao vodiča do neke bake. Kretali smo se »glavnom cestom«, koja podsjeća na planinarsku stazu negdje kod nas, ali je zato znatno obogaćena komadima tuljanovine te različita smeća, i izaziva gadljivost. Putem sam dijelio prospekte ekspedicije djeci, tako da sam ubrzo imao sve veću povorku koja me u stopu pratila i ponavljala svaki moj pokret, otklizavanje na blatnjavoj stazi ili neku riječ na engleskom koju su pokušavali interpretirati. Mali vodič odveo me do kuće doslovno zatrpane smećem. Iznenadio sam se kad je izašla starica pokazujući na crvenu kućicu, udaljenu nekih 200 metara. Opet put kroz blato, oble

kamene gromade i smeće, do crvene kućice koja je svojim dimenzijama 2x3 metra podsjećala na kućicu za djecu ili ostavu za alat. Pokucah na vrata. Izašla je mlada Eskimka, za njom muž, te dvoje male djece! Eskim mi je pokazao tuljanove kože, ali je za njih tražio previše. Pokušao sam se cjenkati, no uzalud. Završilo je tako da sam ja vraćao kože na konop za sušenje, a on ih skidao i pokazivao uporno rukom broj 5. Morao sam otići na drugi kraj mjesta jer je hodao za mnom ne mireći se da mogući kupac želi kupiti tuljanove kože, a on i prodaje 5 puta skuplje od otkupne cijene u mjestu. Mogao je biti barem skromniji. Djeca su bila i dalje neumorna, slijedila su me u stopu i pokazivala mi važnije dijelove mjesta, kao npr.: nogometno igralište, iz kojega viri toliko oblih kamenih gromada da je nemoguće nekom dodati loptu a da se ne odbije negdje u zrak. Druga je zanimljivost bila zelena kuća iz koje bez prestanka od kada smo mi stigli do daljnjeg tutnji Rock & Roll, a čuje se cijelim mjestom. Poslije toga su mi pokazali školsku zgradu s malim trgom gusto ispunjenim cigaretnim opuščima; zatim vježbu dobrovoljnih vatrogasaca u fluorescentno-narančastim kombinezonima, oni polijevaju vatrogasnim šmrkom sve ljude koji zainteresirano prate što se događa. Pomalo suludi kraj, na »kraju svijeta« - prokomentirao sam kasnije na brodu opisujući posadi doživljaje iz »Štalushavna«. Sljedećega dana pri našem odlasku mahalo je mnoštvo od pedesetak djece natiskano na molu. Podijelio sam im sav sitniš hrvatskih lipa za uspomenu; tko zna koliko im to znači? Zbogom civilizaciji Grenlanda, doviđenja djeco Grenlanda!

STISAK LEDA

Nismo trebali dugo čekati izazov. Već nekoliko sati od isplovljavanja iz Kraulshavna ušli smo u bijelosivu površinu mora, gusto ispunjena komadima leda svih veličina. Iza otoka Holms ulazimo u Melvillov zaljev, jedno od najgorih zaljeva za plovidbu. Vidimo prve LEDENE OTOKE, sante leda odvojene od ledenjaka u formacijama od 1-2 nautičke milje, na nekim dijelovima visine veće od 50 m. Ovaj je dio grenlandskog kopna osobito specifičan zbog velikih fronti ledenjaka koje se s Grenlandskog ledenog pokrova direktno odvajaju u more. Novija ispitivanja geologa, geodeta te geografa dokazuju da taj dio obale Grenlanda zapravo uopće nije kopno, već samo ledena kapa koja se na ovom mjestu odvaja u

ledeno more. Debljina leda mjerena na mjestima dublje na »kopnu« tih geografskih širina veća je od nadmorske visine samog leda. Melvillov zaljev je zapravo skupina otoka i otočića koji stvaraju prepreke širim frontama leda da se odvoje u more. Sami Eskimi brda koja vire iz leda izdvojena poput otoka u moru zovu: NUNATACI, i oni vjeruju u njihovu božansko-demonsku prirodu.

Prolazimo jedan »ledeni otok« diveći se njegovoj golemoj veličini i ne znajući da to zapravo znači prvi pravi problem koji nas čeka. Miro je na kormilu, Mladen u salonu, a Neno, Drago i ja promatramo svu tu ljepotu leda svuda oko nas. Atmosfera je gotovo idilična jer vozimo skoro 6 čvorova kroz sitne komade leda koji lupkaju po trupu.

Sl. 2. More prekriveno ledom gustoće 10/10 u Melvillovu zaljevu (u daljini se vide ledeni otoci)

Ispred nas se ukazala golema ledena površina, visoka tek nekoliko centimetara iznad površine mora. Mi smo, uvjereni u snagu i težinu našega broda, krenuli ravno na ledenu ploču misleći da je to tek ledena kora koju ćemo poput noža razrezati. Miro je odlučio ne smanjivati mnogo gas pa smo prilično brzo naletjeli na led. Umjesto očekivana prolaza kroz ledenu koru, brod se počeo penjati kao kod uzburkanog mora, izvana se čulo glasno pucanje leda, ali i iz utrobe broda struganje kao da vozimo kroz kamenje. Brod je ubrzo stao, nagnuo se i čekaao. Izletio sam odmah na palubu i gledao led oko broda; ledena ploča koja se vrlo sporo micala od broda bila je deblja od 1 metra! Tek za dvadesetak sekundi led se razmaknuo tako da smo se vratili u more. Mladen je odmah istrčao u kormilarnicu. Svi smo ostali zbunjeni i malo zaplašeni. Nismo čekali tako debeli jednogodišnji led. Znači, to je naš najveći neprijatelj; pack ice.

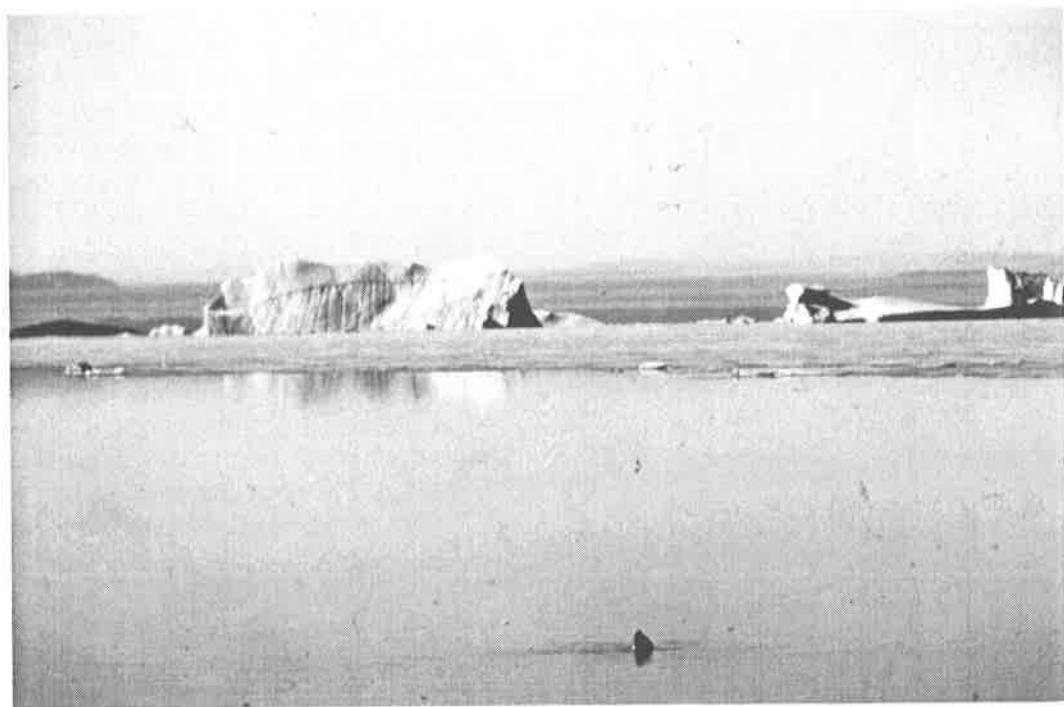
Sl. 3. Probijanje zaleđenog mora

Nakratko smo se konzultirali što dalje i krenuli tražiti put kroz led. Od sada su za nas samo POLJA OTVORENE VODE mjesta prolaza kroz led. Srećom, toga ovdje ima ljeti zbog utjecaja vjetera i morskih struja. Drago se uzverao u bačvu na jarbolu, uzeo radio-stanicu i govorio Mladenu za kormilom u kojem smjeru ima najviše polja otvorene vode, kojim imamo najviše šanse da se probijemo dalje. Smjer kojim idemo podijelili smo u smjeru kazaljki na satu da ne bismo govorili neprecizno samo lijevo ili desno; govorimo npr.: »Kreni u 2 sata i tamo poslije 200 metara imaš malu ledenu barijeru, ali to možeš probiti; zatim ideš u 11 sati do kraja polja pa nastaviš skretati lagano prema 3«. Odonda nadalje kroz led to nam je postala svakodnevna rutina u omjeru 1.5 sati u »bačvi«: 1.5 sati za kormilom, koliko traje gvardija s recimo Nenom. Cijelih 12 sati pokušali smo ikakav proboj na sjever, ali morali smo kapitulirati toga dana, 16. 7. 1995. u 00.08 GMT po Greenwichu koji smo uzimali kao orijentir. Ostali smo zarobljeni ledom sa svih strana i morali bismo se jako koprcati da se iščupamo iz ledenog zagrljaja. Bili smo preumorni. Navukao sam neoprensko odijelo za preživljavanje (obavezna oprema svih međunarodnih brodova duge plovidbe - odijelo osigurava čak u ekstremnim uvjetima zaštitu od hladnoće te pluta na vodi), i iskočio preko pramca broda na led da zabijem klin te vezao brod za njega. Na taj način krećemo se u driftu zajedno s ledom te je manja mogućnost da nas led čvršće zarobi. Iznenadila me čvrstoća leda. Ispočetka sam samo oprezno koračao, ali kad sam se kasnije uvjerio u čvrstoću leda skaćući i lupajući ga čekićem, odlučio sam prošetati malo površinom zaleđenoga mora, osjetiti morski led pod sobom i pogledati bliže pokojeg usnulog tuljana kako se izležava kraj rupe za disanje. Nažalost, spuštala se magla te se nisam mogao previše udaljavati od broda.

Sljedeći dan odlučili smo se nakon uspješnog bijega iz ledenog zagrljaja povući do otoka Amdrups, te tamo pričekati bolju situaciju leda, izvidati s vrha otoka te pričekati prognozu i analizu leda koju dobivamo posredstvom NAVFAXA (fax stroja koji na određenim frekvencijama radija prima prognozu leda koja se emitira iz brojnih danskih i kanadskih »ice service« stanica). U uvali gdje smo usidrili prije nas je sidrio 1933. g. neki engleski ratni brod čekajući povoljniju situaciju leda. Još istoga dana krenuo sam oboružan dalekozorom, radio-stanicom te obvezatnom puškom do vrha otoka. Srećom, sva niža brda na Grenlandu toliko su stara i obla od bivših ledenjaka da je penjanje bilo ugodno planinarenje. Nažalost, vrh koji mi se s broda činio visok, bio je tek niži vrh; trebalo se odšetati do sljedeće doline i

opet se uspjeti 3 kilometra dalje na viši vrh.

Planinareći fino ispoliranim humcima granita nailazio sam na neobično pravilne kamene kugle razbacane posvuda, i da nismo toliko udaljeni od ikakve civilizacije, bio bih siguran da su to oznake nekih ljudi. Povremeno sam uzeo kamenu kuglu i bacio kao u kuglani ispoliranim kanalom nizbrdo. Bilo je zabavno gledati kako se kugle kotrljaju često do samog podnožja. Na vrhu je pogled na sjever bio razočaranje. Cjelokupno more koje se vidjelo u daljini prekriveno je ledom. Javio sam posadi radio-stanicom na brod tu razočaravajuću vijest; to je značilo čekanje. Krajolik oko mene djelovao je toliko mistično bijel, očaravajući da sam povremeno pomislio da sanjam.

Sl. 4. Apsolutno blještavilo leda na 76°N (u prvom planu glava tuljana)

Na istoku gренlandski ledeni pokrov vidio se sada u svojoj beskrajnoj veličini. Milijuni tona leda koji lagano klize u Melvillov zaljev, odvajaju se i izgledaju poput zubi razbacanih posvuda. Vidjeli su se nunataci kao izviruju sa svojim sivo-smeđim stijenama iz bjeline ledene kape. Dugo sam ostao na vrhu očaran krajolikom i pogledom u potpunu divljinu. Poslije povratka na brod shvatio sam da je prošla ponoć pa je posada već spavala u krevetima. Drugi dan provodimo u čekanju povoljnije prognoze leda, a mene ne puštaju više na brdo

jer kažu da se ne znam vratiti. Idemo zato planinariti po plutajućim santama leda. Imali smo sreću u nesreći da smo se uzverali na jednu santu koja nije bila baš stabilna, tako da se lagano počela rotirati, a mi sa zakašnjelom reakcijom jedva uskočili u naš gumeni čamac. I to sa derezama (željeznim šiljcima za led) na cipelama, pa je bila sreća da nismo probušili čamac i završili u moru. Malo kasnije iz nepoznatog smjera po sitnim poljima slobodne vode doplovila su do nas dvojica Eskima s jednim tuljanom prebačenim preko čamca.

Sl. 5. Dva eskimska lovca u blizini otoka Amdrups

Čudenje je bilo obostrano, ali je zato komunikacija bila na visini. Drago se počeo sporazumijevati kao sa starim prijateljima iz Podravine, a oni su odgovarali na eskimskom i činilo nam se da se super razumijemo. Tražili su cigarete, a za uzvrat fotografirali smo ih kako mašu sa hrvatskom zastavom. Žao nam je tuljana, ali to im nismo rekli ni pokazali. Kako su došli, tako su i nestali između polja morskog leda i santi. Poslije smo pročitali u Atlasu Grenlanda da u ovom dijelu Grenlanda od Kraulshavna do Thule živi oko 100-200 Eskima, koji su isključivo lovci bez stalnog mjesta boravka. Treći dan, nakon čekanja u uvali otoka Amdrups, krenuli smo ipak na sjever. Karte leda koje smo dobili Navfaxom pokazivale su povoljniju situaciju, a mi smo tako nestrpljivi. Smjene u »bačvi« i za kormilom krenule su odmah po polasku sa sidrišta. Uskoro smo imali nepregledno bijelo prostranstvo Melvillogov zaljeva pred sobom.

Stvarno vrijeme prestalo je postojati za nas. Mjerali smo vrijeme po prijašnjem putu koji smatramo da smo prošli i količinama umora koji se taložio u nama. Ponovo je uslijedilo probijanje ledenih barijera, ali sada smo se odlučili na manje i naoko tanje ledene prepreke. Često je bilo potrebno odguravati led motkama od broda, voziti naprijed-natrag i na taj način izvući se van. Slijedile su fatamorgane. Prvo: SUNČEVI PSI - efekt polarizacije svjetlosti kada se zbog niskog sunca oko predmeta koji su izloženi na suncu stvaraju aureole koje sjaje u duginim bojama; čak i sjene imaju boje, zatim ICE BLINK - pojava kada u daljini horizont osobito jako svijetli a svijetle i oblaci, a to je loš znak za nas i znači da je u tom polju led i da tamo nikako ne smijemo ići. Zatim SUPERVIDLJIVOST - pojava kada se predmeti udaljeni i po 20 kilometara čine da su udaljeni svega 2 kilometra, a stvara se povremeno uslijed jako suhog zraka, odnosno pomanjkanja vlage i ikakvih čestica u zraku.

Poslije tih prirodnih fenomena slijedili su oni humane prirode: prvo smo na horizontu ledenog mora ugledali brod koji je bio stvarno brod, premda to sebi nismo mogli priznati. Brod se zvao »Grenlandska Saga« i radio-stanicom smo uspostavili vezu; brod plovi iz Thule za Dansku, i to je jedan od rijetkih brodova koji plove na toj ruti jedanput do dva puta godišnje. Pokušali smo voziti prema njemu i iskoristiti slobodni put razbijenog leda koji ostavlja za sobom, ali to u ovim uvjetima nikako nije bilo moguće. Morali smo ploviti isključivo kako je to odredila priroda leda.

Sljedeći, »kalendarski« dan borimo se za imalo slobodne vode između ledenih ploča. S juga poput velike muhe dolijeće helikopter! Doista nismo sami ovdje. Radio-stanica opet radi, koristi se uobičajeni 16. kanal koji je stalno otvoren. Helikopter je s broda »Samsonite«, francuske ekspedicije koja je krenula sličnim putem kao i mi, ali oni su malo »bolje« opremljeni pa imaju i helikopter za izvidanje stanja leda. Nadletjeli su nas, a molili smo ih da pogledaju i polje ispred nas što su naravno iz solidarnosti i učinili. Nažalost, polja leda se tako brzo, ali nevidljivo za ljudsko oko, mijenjaju da je pogled stanja leda dalje od 10 kilometara od broda nepotreban. Bili smo presretni barem i sa takvom malom, ali velikom pomoći. Sljedeći dan javili su se da ne misle ići tako sjeverno kamo smo se mi već uspjeli probiti; oni se vraćaju natrag do otoka Disco te od tamo idu na kanadsku stranu. Mi smo odlučili »zagristi« do kraja i probiti se kako god znamo. Često se zabijamo u led, čekamo gasači motor, a vrijeme koristimo za ručak ili nekakav manji obrok. Temperatura zraka je 4 °C, a mora 0.2 °C. Primjećujem da se ni po čemu ne može zaključiti da je ljeto. Pogled iz bačve na jarbolu usredotočen je na plave linije slobodne vode. Često znamo otići u »slijepu ulicu«, zatim slijedi povratak ili jaki proboj; znalo se dogoditi da prolaz kojim smo došli više ne postoji. Motor

ponekad trza na najvećoj snazi, a mi se jedva pomičemo gurajući ledene ploče velike oko 50 metara. U daljini tamne mrlje na santama su tuljani; ljenčare i dobro se vide dalekozorom; nažalost, kada se približimo na manje od 100 metara, samo se otkotrljaju u rupu u ledu i nestanu. Kada probijamo led, navigator u »bačvi« naginje se i poskakuje kao u luna-parku. Visina od 8 metara, tvrda paluba ispod i led oko broda upozoravaju da nema šale oko ispadanja.

I peti dan se nesretno vrtimo po ledenom Melvillovu zaljevu. Čini nam se da smo prošli barem 500 milja, a zapravo nismo ni 100 milja. Najlošiji rezultat imali smo dan prije: 30 milja u 24 sata, a od toga 1.4 milje korisnog puta! Moralno još ne padamo, fizički smo sve umorniji. Polako uočavam zakonitost ledenih polja; treba se držati velikih ledenih santi, one se lagano pomiču nošene vjetrom i svojom golemom težinom razmiću ledene ploče nekoliko metara od sebe, a to je nama dovoljno za prolaz.

Dana 21. 7. 1996. u 11.20 dohvatili smo našu najsjeverniju točku 72 02 700 N, u blizini Rta Melvill. Pratimo velike sante leda i šaljamo se uz njih koristeći prostore otvorene vode. Supervidljivost nam ponekad daje pogrešan osjećaj prijedena puta jer kada krenemo prema nekom otoku koji nam se čini tako blizu, treba nam cijela vječnost, ali kada pogledamo trenutnu situaciju na GPS-u i otok na karti, shvatimo stvarnu udaljenost. Uskoro prolazimo otok Bushman, zatim otok Meteorito, i gotovo ne vjerujemo da na horizontu vidimo Rt York, što znači kraj Melvillova zaljeva.

Posljednju ledenu barijeru u zaljevu Melvill prolazimo pokraj gigantske sante na svega 2 metra udaljenosti od okomice ledenog brijega. Santa je viša od našega 20 metara visokog jarbola. Srećom se ništa nije dogodilo, ali su nas lagano prošli trnci. Neobična radost nas je obuzela kada smo na izlazu iz Melvillova zaljeva ugledali golemo polje otvorene vode koje se od Grenlanda protezalo 300 milja udaljene obale kanadskog Arktika. Otvorili smo bocu šampanjca, grlili se i smijali od radosti. Ne moram posebno opisivati kojim smo riječima ispratili Rt York, toliko puta spominjan kao nedostižna točka, a često nam se činilo da je upravo tako. Veselje je prošlo, jedra su razapeta, posada nahranjena i napokon se odmara u prvoj pobjedi protiv leda. Mene je dohvatila baš gvardija za kormilom. Stavio sam i naočale za snijeg, držao kurs prema otoku Devon kanadskog North-West Teritorija. Brod je zaplovio mirno i tiho, jedreći na širinama dalje negoli smo to zamišljali u Zagrebu. Nisko sunce poslijepoćnih sati pretvaralo je površinu mora u blještavu nemirnu plohu. Jedrimo prema zapadu. Prva bitka s ledom je dobivena.

Nastavak članka bit će objavljen u sljedećem broju »Geografskog horizonta«.

Slijedi: Kanadski Arktik, u klopki Hazard Inleta, gradovi NWT-a, Aljaska

Sastav posade »Hrvatske Čigre« na putu kroz Sjeverozapadni prolaz: kapetan Mladen Šutej, zamjenik kapetana Miro Muhek, Nenad Junek, Drago Ipša i Srećko Trajbar.